

ГРАМАТИКА. ЛЕКСИКОЛОГІЯ. СЕМАНТИКА

Наталія Батрин

ЗНАЧЕННЯ ПРИКМЕТНИКІВ СИНОНІМІЧНОГО РЯДУ З ДОМІНАНТОЮ *COLD*

У 90-ті роки неможливо не помітити зростаючий інтерес дослідників до прикметника. Про це свідчать дисертаційні роботи Кондратова Г.Д. (Мінськ, 1990), Солнцева В.П. (Мінськ, 1990), Єрченко П.Г. (Львів, 1990), Солоненко О.М. (Київ, 1991), Бублик О.В. (Львів, 1991), Дудка Р.І. (Львів, 1992), Лукенчук А.В. (Львів, 1993), Рудик Т.З. (Львів, 1995), Майданник З.М. (Київ, 1996) та ін. Це обумовлюється тим, що сфера застосування прикметників у сучасній англійській мові розширюється, а специфіка смислового змісту цього класу слів і особливо його семантичний статус у системі мови залишаються недостатньо вивченими. Деякі дослідники заперечують існування семантичного статусу прикметників взагалі. Сазонов А.П. вважає, що без іменників семантика прикметників, особливо якісних, абстрактна, мертва, позбавлена якісної визначеності [3, 41]. Проте поширеною є думка про те, що семантичною основою прикметника є якість. В багаточисленних працях філософів, починаючи від Арістотеля, Локка, Гегеля до сучасних, категорія якості визначається як основоположна категорія, яка характеризує певну сторону предмету пізнання, розглядається як його цілісна ознака в процесах порівняння з іншими предметами.

Дослідження значень прикметників синонімічного ряду з домінантою *cold* ми виконали на основі аналізу словникових статей відповідних прикметників в англійських тлумачних словниках: Oxford American Dictionary (OAD), Roget's 21st Century Thesaurus (RT), Webster's New World Dictionary (WNWD), The Scribner-Bantam English Dictionary (SBED), Oxford Student's Dictionary of Current English (OSDCE).

У словникових статтях спостерігаємо різнобічність щодо кількісної і якісної характеристики цих прикметників. В OAD подається 7 значень прикметника *cold* і 18 значень словосполучень (*cold comfort, cold cream, cold cuts, cold duck, cold fish, cold frame, cold shoulder, cold snap, cold sore* і т.д.), 6 значень прикметника *cool*, по 3 значення мають прикметники *frigid* та *icy*, по 2 значення мають *chilly, arctic* і *frosty*. У WNWD є 8 значень прикметника *cold* і 8 значень словосполучень, 7 значень має прикметник *cool*, по 3 значення у прикметників *frigid* та *icy, arctic* має 2 значення, а *frosty* не має словникової статті взагалі, а лише вказано, що це прикметник у статті іменника *frost*.

Проаналізуємо, як представлений прикметник *cold* в лексикографічних джерелах. На першому місці в цих словниках стоїть однакове значення *cold* – з відносно низькою температурою з уточненням *низькою в порівнянні з людським організмом* (OAD, WNWD). У SBED це уточнення передається з допомогою дієслова *experience* – *to share in (an event etc.) personally, to be affected by (a feeling)* (OAD), значення якого – випробовувати, відчувати – має на увазі людину. На другому місці в OAD досліджуваний прикметник має значення *2. not heated, having cooled after being heated or cooked, cold meat* – охолоджений після приготування, не підігрітий, що відрізняється від того, що подано в WNWD (*2. too cool, chilly*) і SBED (*2. chilled or chilling*). В OAD мова йде про страви, їжу, блюда, в останніх двох словниках не вказується на таке обмеження. На третьому місці в OAD подається *3. (slang) unconscious*, у WNWD це значення займає останнє 8-ме місце також з позначкою (*slang*), а в SBED – також 8-ме місце, але з позначкою *8. Colloq. insensible*. Значення *недружелюбний, ворожий, байдужий* стоїть в OAD на четвертому місці *4. without friendliness or affection or enthusiasm*. У WNWD воно займає

два місця 3. *unfriendly, indifferent or depressing*; та 4. *devoid of feelings, emotionless*. Вважаємо, немає необхідності подавати ці значення як окремі: позбавлений почуттів, не емоційний власне буде і недружнім, і байдужим, тобто означають вони одне і те саме. А в SBED це значення займає аж три місця 3. *indifferent, irresponsible*, 4. *not cordial* та 5. *depressing*, які, на нашу думку, також можна об'єднати так, як це подано в OAD. Прикметник *cold* характеризує кольори як холодні (в основному відтінки синього, голубого, фіолетового). Це значення зафіксовано в OAD 5. *(of colors) suggesting coldness* та в SBED 7. *(of colors) suggesting coldness*, проте є відсутнім у WNWD. Якщо мова йде про полювання, прикметник *cold* має значення *несвіжий, слабкий, непомітний* (про слід, запах), і це значення займає в OAD і SBED 6-те місце, в WNWD – 5-те.

Проаналізувавши словникові статті прикметників синонімічного ряду з домінантою *cold* в різних лексикографічних джерелах, ми простежили такі тенденції: 1) одне й те саме значення слова займає різні місця у різних словниках і тому відрізняється ступенем важливості; 2) одне значення слова в деяких словниках займає декілька місць, значно збільшуючи його кількісну характеристику, в дійсності будучи одним значенням даного слова. Ми вважаємо, що для багатозначного слова важливим є те, яке значення займає перше місце, друге, третє і т.д. Було б незрозумілим значення прикметника *cold*, якби на першому місці в його словниковій статті було значення, наприклад, *свіжий (про слід)*, на другому – *байдужий*, на третьому – *холодний (про колір)*, а десь в самому кінці – *з низькою температурою в порівнянні з людським тілом*. Все-таки автори (укладачі) різних словників були одноголосними щодо значення даного прикметника, яке вони поставили на перше місце. Вважаємо, що така однастайність у виділенні першого основного значення у різних словниках є доказом існування в кожного слова основного значення разом з семантично-диференційною ознакою, яка дає можливість проявлятися йому в різноманітних смислах. О. Потебня вважав, що смисл слова може мінятися, але в значенні завжди залишається дещо однакове. Слово отримує нові значення тільки тому, що воно раніше вже мало попередні значення. Вчений виділяє найближче (етимологічне) значення слова, в якого є одна ознака, і найдаліше (суб'єктивне), в якого є декілька ознак [3, 146].

Отже, перше значення прикметника *cold* характеризує ознаку низької температури. Людині властиво відчувати температуру зовнішнього середовища, тому поява такого слова цілком зрозуміла, так само й той факт, що спершу мова йшла про атмосферу, метеорологічні умови. Саме це значення зафіксовано ще в 950 році: *Stodon ... at gloedum forzon cald was weardon hia* [5, 462]. Температура (від лат. *temperatura* – нормальний стан) – фізична величина, яка характеризує термодинамічну рівновагу системи. Термо- (від грецького *therme* – тепло) – перша складова частина складних слів, що означає 1) те, що відноситься до теплоти, температури, 2) те, що обробляється, отримується з допомогою теплоти, високих температур, 3) те, що базується на використанні теплоти. Отже, зрозуміло, яким чином поширювалась ця ознака на матеріальні субстанції (1290 *Lives Saints So cold ase a ston* [5, 462]), на людське тіло (1340 *Cursor M. Zere mony modir son was colde* [5, 462]), на світло, яке не супроводжується теплом (1526 *Pilgr. Perf. As a lyght of ye nyght, a colde and a bareyn lyght* [5, 462]), на субстанції (речі, предмети, страви), які обробляли з використанням теплоти і охолоджували (1575 *Laneham Lett. Of a dish – az a cold pigeon or so* [5, 462]), на ґрунт, який повільно вбирає тепло (1398 *Trevisa Barth. De P. IR. In Asturia in Spain is scarce of wyne, of whete, and of oyle: for the londe is colde* [5, 462]). Ознака низької температури – це перша сема в інваріантному значенні прикметника *cold*. Температура безпосередньо пов'язана з теплом, оскільки низька чи висока температура – це є відповідна кількість тепла, притаманна тілу (предмету, середовищу), або ж відсутність тепла (друга сема) взагалі, наприклад, коли мова йде про мертве тіло, чи температуру нижче нуля. Низька температура, на яку реагує людина, пов'язана з тим, де заходиться людина в певний момент. Холодне приміщення, в якому низька температура повітря, породжує смисл (а не значення) **невтеплений**, оскільки саме значення залишається незмінним – який має низьку температуру. Зрозуміло, що відчуття холоду, не є приємним для людини, тому виникає ще один смисл – **неприємний**. Цікаво, що прикметник *cold* може набувати протилежного смислу **приємний** (прохолодний, освіжаючий), наприклад, коли мова йде про напої в жарку погоду. Смисл **слабкий** (про слід) також утворюється від інтегральної

семи наявності тепла. Кожному живому організму на Землі характерні процеси теплообміну, тепловіддачі. До чого ми б не торкалися, де б не ступала нога, при дотику будь-якої частини тіла з іншими предметами (тілами) відбувається процес переходу тепла від тіла з більшою температурою до того, що з меншою. Кожна людина залишає вранці свої свіжі сліди – тепле ліжко, в якому спала, яке з часом, стане холодним, а отже, слід – слабким. За аналогією на полюванні тварини залишають сліди, нехай то запах чи прим'ята трава, зламана гілка, але з часом вони стають непомітнішими – слабшими. На такій самій основі утворюється смисл холодний (в дитячій грі "тепло–холодно"): Якщо всі тіла виділяють тепло, то, щоб відчутти це тепло, треба бути якомога ближче до такого тіла, тобто в грі чим ближче гравці підходять до захованого предмета, тим ймовірніше їм будуть кричати "тепло", і навпаки, чим далі – "холодно". Можливо, можна було грати з допомогою слів близько–далеко, які точніше передають думку. Але процес утворення цього смислу зрозумілий.

Розвиток психіки первісної людини не зводиться тільки до розвитку мислення і розвитку форм усвідомлення людиною оточуючої дійсності. Мова бере участь у різних сторонах психічного життя, опосередковуючи не тільки мислення, а й сприйняття, пам'ять, увагу, емоційні та вольові процеси. Мабуть, коли людина зрозуміла, що існує не тільки зовнішній світ, а й внутрішній, з виникненням релігії, поняття душі, які змінили світогляд, внутрішній світ людини, тепло стало не тільки фізичним явищем, а з'явилося внутрішнє тепло, яке характеризувало людину як особистість, доброта, сердечність. Людині притаманні різні риси, які можна визначити згідно кількості внутрішнього тепла її душі, серця. Недаремно, теплий, душевний, сердешний є синонімами в сполученнях з такими іменниками, як стосунки, розмова, слова. Відсутність (незначна кількість) внутрішнього тепла людини породжує смисли байдужий, суворий, бездушний, неенергійний, які створюють негативну оцінку, та смисли з позитивною оцінкою – тверезий, стриманий.

Метою нашої статті є дослідження смислів прикметників синонімічного ряду з доміантою *cold*, виділення типових смислів, характерних для членів ряду, розгляду перспективи їх подальшого розвитку. Типові смисли базуються на виділенні типових властивостей прикметника і враховують перспективу його функціонування. Ми погоджуємося з В.П. Полковським, що виникнення нових смислів відбувається згідно своєрідної моделі, начебто раніше розробленої і потенційно функціонуючої, що дає можливість прикметнику сполучатися з іменниками, які навіть необмежена фантазія не може уявити. Така сполучуваність зумовлюється їх власною семантикою [1, 110].

Джерелом дослідження послужив фактичний мовний матеріал, який складається з 4598 прикладів, відібраних шляхом суцільної вибірки з 141 оригінального твору англійської та американської літератури. Прикметники синонімічного ряду з доміантою *cold* характеризують явища природи, найважливіші компоненти навколишнього середовища, які не можуть не цікавити людину, стан атмосфери й атмосферних процесів, зокрема, температуру повітря, води, вологість, дощі, грози, тумани, вітер і т.д.

Прикметники вживаються з такими іменниками: *air, water, climate, rain, wind, breeze, season, nature, weather*. Зафіксовано найбільше словосполучень з іменником *weather*, зокрема, 372 приклади. Другим по частотності є іменник *water* – 228 прикладів. У контексті, коли мова йде про церкву, релігійні обряди, словосполучення *cold water* має смисл *вода, яка використовується при хрещенні (the water of baptism)*, або купіль, у якій знаходиться вода для хрещення.

В комбінації з іменником *wind* прикметник *cold* має смисл *холодний, пронизливий, проймаючий, дошкульний*. *Seldon looked aftere him, feeling the cold wind khife through his sweater... Clowzia came back over to him, her face reddened by that wind* [10, 206]. Холодний вітер, який дошкуляє, пронизує, наче ніж, від якого червоніє обличчя, або ж який не дає можливості а ні чути, а ні бачити: *When cold wind blows, we neither see, nor hear* [10, 243].

Cool відрізняється від *cold* тим, що означає вищу температуру, інколи передбачає скоріше приємне відчуття або нейтральне, має смисл *прохолодний, свіжий*: *Lean down and see your little face, reflected in the forest pool*.

Tall foxgloves grow about the place, forget-me-nots grow green and cool [14, 89].

Прикметники характеризують погодні умови, тобто стан атмосфери в певному місці в певний проміжок часу (добу, місяць). Тому не дивно, що цей ряд прикметників часто вживається з іменниками, які позначають відрізки часу, зокрема, *day, night, month, year, morning, evening, spring, winter, summer, autumn, February (March, April etc.)*. Прикметник *cold* найчастіше вживається з іменником *day*: *It was a fine, calm day, though very cold* [12, 89]. Широкий діапазон температур, який означає названий прикметник дає можливість застосування цього прикметника у різних контекстах з одним і тим самим словом. Прикметник *cold* в цьому випадку має смисл *холодний, який має низьку температуру* як для певної місцевості чи певного періоду, пори року. В цьому прикладі, як нам відомо із контексту, мова йде про гарний, спокійний, безвітряний січневий день, хоча і дуже холодний.

Прикметники характеризують пори року. При цьому прикметник *cold* вживається з усіма сезонами, а не тільки з тими, які прийнято вважати холодними, адже, зрозуміло, що холодно може бути як взимку, так і влітку. Цікаво те, що у нашій вибірці вказаний прикметник найчастіше сполучається з іменником *spring* (24). Ймовірно, що холодна весна, яку, як правило, з нетерпінням чекають після зими, для якої характерні низька температура повітря і холода погода, більше дошкуляє. Смисл прикметника *cold* у поєднанні з іменником *spring* – холодна, прохолодна, тому що все-таки для весни притаманна вища температура повітря. З іменником *winter*, який налічує 21 випадок вживання у вибірці, *cold* має смисл *холодна, з нижчою температурою повітря, морозна*.

Оскільки прикметник *cold* характеризує природні явища, які існують чи відбуваються в певних місцях, частинах світу, територіях тощо, не дивно, що він часто поєднується з іменниками, які саме вказують на ці місця, зокрема, зі словами *place, territory, zone, area, river, lake, sea, ocean etc.* До них ми також можемо включити приміщення, адже людина може перебувати в певному місці – або надворі, або в приміщенні. Тому прикметник *cold* часто вступає в комбінації з іменниками *room, bedroom, kitchen, hall, library, school, church, veranda, etc.* У цьому випадку прикметник вказує на температуру повітря в приміщенні значно нижчу від температури тіла людини. *There was no furniture in the cramped basement cell, only a thin, worn mattress thrown on the cold cement floor... . Tracy lay on the thin mattress in the cold darkness, and she was filled with such an overpowering hatred that it really shook her body. The morgue was cold and indifferent and terrifying* [13, 178].

Цікавим є, на нашу думку, смисл прикметника *cold* у поєднанні з іменником *room* у такому контексті: *The style was aristocratic, but it was not a cold room* [11, 17]. Фраза слідує за детальним описом гами кольорів цієї кімнати: *The four hues melded in a perfect mix – the delicate pink and russet reds of the sofas; the creamy yellow of the lampshades against the tan walls... .* [11, 17]. Отже, мається на увазі, що кольори цієї кімнати, а значить і сама кімната, не були холодними. До останніх, як правило, відносять відтінки голубого, синього, сірого, зеленого, тобто ті, які, власне, асоціюються з неприємним відчуттям холоду (не залежно від справжньої температури в даному місці).

Прикметник *cold* може вживатися з різноманітними назвами предметів, речовин. З фізичної точки зору кожне тіло (предмет) має певну температуру. Тому ймовірно є комбінація прикметників цієї групи з усіма предметами, які оточують нас. Можна пояснити наявність великої кількості слів у вибірці, які зафіксовані як одноразові випадки, багато несподіваних комбінацій. *She opened the drawer of the bedside table and carefully removed the gun. It was shiny black, and terrifying cold* [13, 56]. Найчастотнішим у вибірці виявилось словосполучення з іменником *water*, смисл якого холодна вода, з низькою температурою, особливо в порівнянні з людським тілом, що викликає неприємні відчуття. Наприклад: *They were beaten on farms, in mines and indeed everywhere they were employed, but the floggings, the dousing in cold water and all the other punishments which kept the children up to the mark were frowned upon here* [12, 33]. Словосполучення *cold water* у цьому контексті набуває смислу льодяна вода, дуже неприємна, яка використовувалася для покарання. В деяких випадках це словосполучення може мати смисл протилежний до попереднього – прохолодна вода, яка викликає приємне відчуття бадьорості, свіжості: *The cool morning felt wonderful on her naked body. When she had stripped completely, she stepped into the water. It was cold and invigorating* [15, 220].

Частіше позитивного смислу набуває комбінація, коли мова йде про питтєву воду. Прикметники часто вживаються для характеристики страв, напоїв, харчування, маючи при цьому смисли як з позитивною, так і негативною оцінкою, в залежності від того, про що йде мова, про яку страву чи напій, як його люблять вживати люди, як він подається до столу.

August was a chubby lad,
He ate and drank as he was told,
And never let his soup get cold.
But one day, one cold winter's day,
He screamed out, "Take the soup away!
O take the nasty soup away! [6, 120].

У вказаному контексті, як ми бачимо, повнощокий Август, який полюбляв добре поїсти, суп, який охолов одного холодного зимового дня, називає огидним. Тобто, якщо йдеться про суп, то, ймовірно, не буде приємно, якщо він охолов, і словосполучення може мати смисл *охололий*, а в деяких випадках, *огидний, паскудний*. Якщо говорити про холодне пепсі в жаркий день, то прикметник буде мати смисл холодний, освіжаючий, і це приємно. *I asked him if he'd like to take along a cold Pepsi from the fridge because it was such a hot day [13, 297]*. Ніякої негативної оцінки не мають страви, які подаються холодними, або спеціально охолодженими. Прикметник *cold* характеризує холодні закуски, салати, м'ясні вироби. Словосполучення *cold meat party* означає похорони. Вживається в Америці з 1940 року. Семантика прикметника *cold* в цьому контексті вживається з подвійним навантаженням: йдеться про місце, де збираються люди після смерті близької людини, де немає місця веселим, теплим посмішкам, обличчям, а сум, жаль, холод в серці. З другого боку, після похоронів на поминках подають закуски з холодним м'ясом. Виникає фраза *cold meat party* – похорони.

Прикметник *cold* часто зустрічається в складі сталих фраз. Деякі з них розглянемо детальніше. Словосполучення *cold war* означає політичний та ідеологічний конфлікт між націями, який проводиться з допомогою пропаганди, погроз, економічних санкцій. Вперше було вжито в 1947 році Бернардом Барюхом. Після закінчення другої світової війни термін означав політичний курс західних держав щодо колишнього Радянського Союзу. Отже, виник він після війни, тобто після запеклих боїв з використанням вогнепальної зброї, метою яких було знищення противника вогнем артилерії. Сьогодні місця, де є війна, називають гарячими точками планети. Війна – це палаючі будинки, села, міста; гарячі бої, гаряча кров, сильний фізичний і душевний біль. Коли це все було припинено після закінчення війни, що велася з допомогою гарячих засобів, розпочалася холодна війна, засоби якої абсолютно не містили нічого, пов'язаного з вогнем, теплом. У значенні прикметника *cold* у досліджуваному словосполученні спрацьовує сема *відсутність тепла*, тобто саме значення залишається незмінним. Після *cold war* виникли словосполучення *cold warrior*, який означає політик, що підтримує методи холодної війни, і *Cold War Witch (Iron Lady)* – таке ім'я було дане Маргарет Тетчер, яка брала активну участь у холодній війні. *Cold peace* – нестабільні мирні стосунки між державами під час холодної війни.

Характеризуючи світ в цілому, прикметники цієї групи є характерними атрибутами людської особистості. Нелегко пізнати себе чи інших. Проте, коли ми бачимо перед собою іншу людину, ми її певним чином пізнаємо. Багато можуть розказати очі, погляд, голос, посмішка, манери. Прикметники поєднуються з усіма іменниками, які тим чи іншим способом характеризують людину, зокрема, *eyes, nose, face, skin, smile, voice, tone, language, words, reply, temper, feelings, etc.* і їх є дуже багато. *She suppressed her anger and replaced it with clear, cold logic [15, 330]*.

Таким чином, у поєднанні з іменниками, які дають оцінку людській особистості, прикметник *cold* вживається в таких смислах: холодний, байдужий (*cold look, cold reply, cold smile*), стриманий (*cold fury*), тверезий (*cold logic*), непривітний (*cold reception, cold greeting*), гордовитий (*cold beauty, cold perfection*), пихатий (*cold bow, cold tone*), зарозумілий (*cold voice, cold language*), зневажливий (*cold contempt*), безжалісний (*cold justice*). Всі члени цього синонімічного поля можуть характеризувати людину, її характер, душевний склад, темперамент, вчинки, манеру, мову, погляд тощо. Синоніми зберігають смислові відмінності: *cool reception* – прохолодне (непривітне) приймання гостей, *cold reception* – холодний,

підкреслено офіційний прийом, *chill reception* – сухе приймання, *arctic reception* – льодяне приймання. Прикметники цієї групи у поєднанні з назвами частин тіла людини вживаються в таких смислах *замерзлі* (руки, ноги, пальці), *льодяні, задубілі*. *My hands are very cold* – в мене дуже замерзли руки (ноги).

Досліджуючи різноманітні смисли, які мають прикметники вказаної групи в поєднанні з різними іменниками, можна зробити висновок, що вони можуть вступати у зв'язки з надзвичайно великою кількістю іменників, що зумовлюється власне їх семантикою, і набувають багато нових смислів. При цьому іменники об'єднуються в групи. В інваріантному значенні прикметників – наявність невеликої кількості тепла – значну роль відіграє диференційна сема, яка вказує на те, про яке тепло йдеться, зокрема, зовнішнє чи внутрішнє. Відповідно іменники, з якими сполучаються прикметники, поділяються на дві групи: ті, які характеризують зовнішній світ, і ті, які є атрибутами внутрішнього світу людини. Перші включають: 1) ті, які називають явища природи; 2) проміжки часу; 3) місце знаходження; 4) приміщення; 5) предмети, речовини; 6) страви; 7) предмети одягу. Останні характеризують людську особистість, риси її характеру, стан.

ЛІТЕРАТУРА

1. Полковський В.П. Семіотичний аспект значення прикметника // Іноземна філологія. – Львів, 1990. – Вип. 100. – С. 63–67.
2. Потебня А.А. Из записок по русской грамматике. – М., 1977. – Т. 4.
3. Сазонов А.А. Категория качества и семантическая основа имени прилагательного // Проблемы лексической и категориальной семантики. – Симферополь: СГУ, 1980. – Вип. 1. – С. 40–48.
4. Oxford American Dictionary. – New York: Avon books, 1995. (OAD)
5. Oxford English Dictionary. – Oxford, 1980. (OED).
6. The Concise Oxford Dictionary of Quotations. – Oxford University Press, 1983.
7. The Scribner-Bantam English Dictionary, London: Bantam books, 1995. (SBED).
8. Roget's 21st Century Thesaurus. – New York, 1993. (RT).
9. Webster's New World Dictionary. – New York: Star books, 1995. (WNWD).
10. Asimov I. Prelude to foundation. – London: Bantam books, 1989. – 343 p.
11. Booth P. Beverly hills. – London: Arrow books, 1990. – 492 p.
12. Bronte S. Jane Eyre. – London: Penguin books, 1995. – 447 p.
13. King S. Misery. – London: A signet book, 1988. – 454 p.
14. Nesbit E. Songs of Love and Empire. – London, 1998. – 168 p.
15. Sheldon S. If tomorrow comes. – London: Warner books, 1986. – 497 p.

Оксана Белих

КАТЕГОРІЯ АСПЕКТУАЛЬНОСТІ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ: ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНІ АСПЕКТИ

Стаття присвячена концептуальним питанням німецької аспектуальності, а саме – понятійній сутності її компонентів: лексико-семантичній категорії термінативності / атермінативності (перфективності / імперфективності; рос. предельности / непредельности; нім. Grenzbezogenheit / Nichtgrenzbezogenheit), та її різновидів – способів дії (нім. Aktionsarten). Дослідження проведено на основі художніх творів Мартіна Вальзера, а саме роману "Ehen in Philippsburg" та оповідання "Die Rückkehr eines Sammlers".

Проблеми аспектуальності досліджували мовознавці різних країн, зокрема, Ю. Маслов, О. Бондарко, Б. Балін, В. Нефедов, Ф. Діц, А. Свен-Гуннар, Е. Хентчель та інші, проте це не зменшило актуальності даного питання, оскільки парадигма граматичної категорії дієслівного виду ще й досі не сформована.

У зв'язку із зазначеною проблематикою звернемося насамперед до поняття "функціонально-семантичне поле аспектуальності". Термін уведено у дослідженні О. Бондарко стосовно семантичних аспектів видових категорій російської мови [1, 183]. Поняття охоплює загальну семантичну зону виду, способу дії та всього того, що відноситься до якісно-часової та кількісної характеристики явища, позначеного дієсловом. Аспектуальність як універсалія, властива різним мовам, хоча, зрозуміло, поза загальномовними ознаками до неї входять і